โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

พระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำริสรุปความสำคัญดังนี้

วันที่ 18 สิงหาคม – 3 ตุลาคม พ.ศ. 2524

"...ด้วยพื้นที่จำนวนมากในจังหวัดนราธิวาสเป็นที่ลุ่มต่ำ มีน้ำท่วมขังตลอดปี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ซึ่งมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 300,000 ไร่ กสิกรจำนวนมากไม่มีที่ทำกิน แม้เมื่อระบายน้ำออกหมดแล้ว ยังยากที่จะใช้ประโยชน์ทางการเกษตรให้ได้ผล ทั้งนี้เนื่องจากดินมีสารไพไรท์ทำให้เกิดกรดกำมะถัน เมื่อดินแห้งทำให้ดินเปรี้ยว ควรปรับปรุงดินให้ดีขึ้น ดังนั้นจึงเห็นสมควรที่จะมีการปรับปรุงพัฒนา โดยให้มีหน่วยงานต่างๆ ที่

เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการศึกษาและพัฒนาพื้นที่พรุร่วมกันแบบผสมผสาน และนำผลสำเร็จของโครงการไปเป็นแบบอย่างในการที่จะพัฒนาพื้นที่พรุอื่นในโอกาสต่อไป...”

วันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2526

“...ศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่อยู่ในจังหวัดนราธิวาส เป็นศูนย์ศึกษาที่เน้นทางด้านค้นคว้าวิจัย และบริการในชีวิตความเป็นอยู่ในภาคใต้ หนักไปในทางดินที่เป็นพรุ...”

วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2527

“...เป็นที่ทราบกันดีแล้ว เจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนา ก็คือศึกษาวิธีพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงวิธีแก้ปัญหาให้เกษตรกรด้วย ขณะนี้บางพื้นที่ราษฎรกำลังประสบปัญหาเรื่องที่ดินทำกินกลายสภาพเป็นดินเปรี้ยวในลักษณะต่างๆ ไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ ทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาจึงควรกำหนดพื้นที่ในเขตศูนย์ฯ มีสภาพคล้ายคลึงกับที่ดินที่มีปัญหาแต่ละแห่ง แล้วสร้างสถานการณ์ให้เหมือนกับพื้นที่จริงที่สุด โดยใช้วิชาการเข้าช่วย ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่าพื้นที่ที่มีปัญหานั้นค่อยๆ เสื่อมสภาพลงในรูปใด ใช้เวลาเท่าใดในแต่ละขั้นตอน จากนั้นจึงจะศึกษาวิธีการแก้ไขและฟื้นฟูความสมบูรณ์ของดินที่มีปัญหาเท่าที่จะทำได้ แล้วจึงเผยแพร่ความรู้ให้เกษตรกรเข้าใจต่อไป...”

วันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2533

“...ให้ดำเนินการพัฒนาที่ดินเปรี้ยว บ้านโคกอิฐ และบ้านโคกใน และประสานงานกับชลประทานว่าจะต้องควบคุมระดับน้ำใต้ดินอยู่ระดับใด...”

วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2533

เพื่อดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาเรื่องดิน ให้สามารถนำมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้ ควรพิจารณาดำเนินการคือ

“...พิจารณาทางเลือกในการปรับปรุง ซึ่งมีการใช้วัสดุปรับปรุงดินที่มีประสิทธิภาพ ใช้น้ำชะล้างความเป็นกรดของดินการใช้วิธีเขตเกษตรกรรมและการใช้พืชทนเปรี้ยว...”

“...ให้ทำแปลงทดลองให้สภาพเหมือนกับที่บ้านโคกอิฐ–โคกใน และศึกษาการปรับปรุงดินให้เสร็จภายใน 1 ปี และนำไปดำเนินการที่บ้านโคกอิฐ–โคกใน...”

“...การยกร่องในการปลูกไม้ยืนต้นในดินเปรี้ยว ให้เปิดหน้าดินออกก่อน แล้วขุดดินล่างมาเสริมบริเวณสันร่อง และนำหน้าดินเข้ามาอีกครึ่งหนึ่งจะทำให้สันร่องปลูกพืชสูงขึ้น...”

“...ศึกษาการใช้ปูนและวัสดุปรับปรุงดินในพื้นที่พรุที่มีอินทรียวัตถุสูง...”

“...เรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดินกรดกำมะถัน ให้ดำเนินการศึกษาแปลงที่ 1 – 5 ตามที่กรมพัฒนาที่ดินเสนอ...”

วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2535

"...การพัฒนาพื้นที่พรุแฆแฆ เมื่อพัฒนาทางชลประทานแล้ว ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดูแลเตรียมดิน พัฒนาการเกษตร และปรับพื้นที่แรงงานในท้องถิ่น..."

วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2535

โครงการปรับปรุงดินเปรี้ยวควรดำเนินการต่อไปในแง่ของการศึกษาทดลองและการขยายผลการทดลอง...

การใช้น้ำสามารถลดความเป็นกรดของดินจนสามารถปลูกพืชได้ผลดีแล้ว ให้ปล่อยทิ้งไว้เพื่อศึกษาดูว่ากำมะถันที่อยู่ในดินจะทำปฏิกิริยากับออกซิเจนแล้วทำให้เกิดกรดอีกหรือไม่ ถ้าเกิดกรดขึ้นมาอีกก็ให้แก้ไขใหม่ ดูว่าจะใช้เวลานานเท่าใด

วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2535

การนำผลการวิจัยจากโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ขยายผลมาสู่บ้านโคกอิฐ บ้านโคกในโดยการพัฒนาพื้นที่จากที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ให้สามารถปลูกข้าวได้...

ควรจะขยายผลต่อไปในพื้นที่ที่มีการชลประทานที่สมบูรณ์ เช่น บ้านโคกชุมบก คลองบางเตย โคกกระท่อม โคกยาง...

การพัฒนาที่ดินเปรี้ยว จำเป็นต้องมีการใช้น้ำชลประทานชะล้างความเป็นกรด และให้มีคลองระบายน้ำเปรี้ยวออกพื้นที่...

วันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2536

ให้ดำเนินการหาทางนำเด็กขาดสารอาหารในหมู่บ้านบางมะนาว และเด็กในละแวกหมู่บ้านใกล้เคียง เช่น บ้านปูลากาปะ เข้ามาดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้...

ให้ปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องเล่นของเด็กทั้งในร่มและกลางแจ้งที่ชำรุดทรุดโทรม..

วันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2536

งานด้านการศึกษาพัฒนา ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดทำแปลงสาธิตการแก้ปัญหาดินเปรี้ยวในบริเวณพื้นที่บ้านยูโย และบริเวณใกล้เคียง เพื่อให้ราษฎรเห็นรูปแบบการปรับปรุงคุณภาพดินเปรี้ยวให้สามารถเพาะปลูกได้...

วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2538

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ควรจัดทำเอกสารงานวิจัยเชิงวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดินกรดกำมะถัน และงานวิจัยโครงการแกล้งดิน ไว้เป็นรูปเล่ม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการเสนอผลงานหรือรายงานผลการวิจัยที่ค้นพบ เผยแพร่ไปสู่ระดับนานาชาติ...

วันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2539

ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวบ้านโคกกระท่อม ตำบลพร่อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ในลักษณะเดียวกับบ้านโคกอิฐ-โคกใน...

วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2539

ให้นำผลงานและการศึกษาวิจัยการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดของศูนย์ศึกษาไปใช้ในการพัฒนาบ้านยูโย...

วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2545

"...สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชดำริให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรที่เป็นเจ้าของที่ดินให้เกิดความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตรในพื้นที่โครงการ พร้อมกับให้สาธิต ให้ชาวบ้านดู รวมทั้งจัดระบบกลุ่ม ระบบการจับจองสิทธิ์ในที่ดิน ระบบน้ำ และระบบพืช เพื่อให้ตรงกับความต้องการของชาวบ้าน..."

วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 "...ให้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงพื้นที่นาร้างที่อยู่ใกล้เคียงให้สามารถปลูกข้าวได้ โดยใช้ปุ๋ยพืชสดช่วยในการปรับปรุงดิน..."

ความเป็นมาของโครงการ

ในระหว่างวันที่ 18 สิงหาคม ถึงวันที่ 24 ตุลาคม 2524 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ ได้เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานมาประทับแรม ณ พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ จังหวัดนราธิวาส ทำให้ทรงทราบถึงความทุกข์ยากของราษฎร ในเรื่องของที่ดินทำกิน เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนราธิวาส เป็นที่ลุ่มต่ำมีน้ำท่วมขังตลอดปี เกษตรกรไม่สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้ และเมื่อระบายน้ำออก ดินได้แปรสภาพเป็นกรดจัด การปลูกพืชให้ผลผลิตต่ำ พื้นที่หลายแห่งถูกทิ้งร้างว่างเปล่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้มีพระราชดำริและพระกระแสรับสั่งต่อเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ทำการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่พรุร่วมกันในลักษณะผสมผสาน พร้อมทั้งให้นำผลสำเร็จของโครงการฯ ไปเป็นแบบอย่างในการพัฒนาพื้นที่อื่นต่อไป และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้อนุมัติให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2525

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาดินอินทรีย์และดินที่มีปัญหาอื่นๆ ในพื้นที่พรุและพื้นที่ที่มีพระราชดำริ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรและด้านอื่นๆ ตามข้อกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่พรุ

2. ศึกษาค้นคว้าทดลอง วิจัย เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาทั้งทางด้านการเกษตร การเลี้ยงสัตว์และการอุตสาหกรรมที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ในภาคใต้ เพื่อให้เป็นต้นแบบแห่งความสำเร็จให้กับพื้นที่อื่นๆ

3. เป็นศูนย์กลางการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จที่มีการศึกษาทดลอง และสาธิตให้เห็นถึงความสำเร็จของการพัฒนาด้านต่างๆ ในลักษณะผสมผสานที่เป็นสหวิทยาการเสมือนหนึ่งพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต สำหรับเกษตรกรและประชาชนที่มีความสนใจทั่วไปได้นำไปใช้เป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพ

4. เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสื่อสาร ทั้งในด้านวิชาการและการปฏิบัติให้แก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางข้อมูลการพัฒนาต่างๆ

5. พัฒนาและยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านรอบศูนย์และศูนย์สาขาให้มีการดำรงชีวิตที่พออยู่พอกินและสามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมกระบวนการพัฒนาประเทศโดยรวม

6. เพื่อพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในพื้นที่พรุให้มีความสมบูรณ์ รวมทั้งฟื้นฟูที่เสื่อมโทรมให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

ที่ตั้งพื้นที่โครงการ

โครงการฯ ตั้งอยู่ระหว่างบ้านพิกุลทอง และบ้านโคกสยา ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ 1,740 ไร่ แบ่งเป็น

- พื้นที่แปลงสาธิตและที่ตั้งของอาคารสำนักงานบนที่ดอน เนื้อที่ 202 ไร่
- พื้นที่แปลงศึกษา ทดลอง วิจัย ในพื้นที่พรุ เนื้อที่ 308 ไร่
- พื้นที่สวนยางเขาสำนัก เนื้อที่ 200 ไร่
- พื้นที่อ่างเก็บน้ำใกล้บ้าน เนื้อที่ 1,030 ไร่

แผนที่แสดงขอบเขต
โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

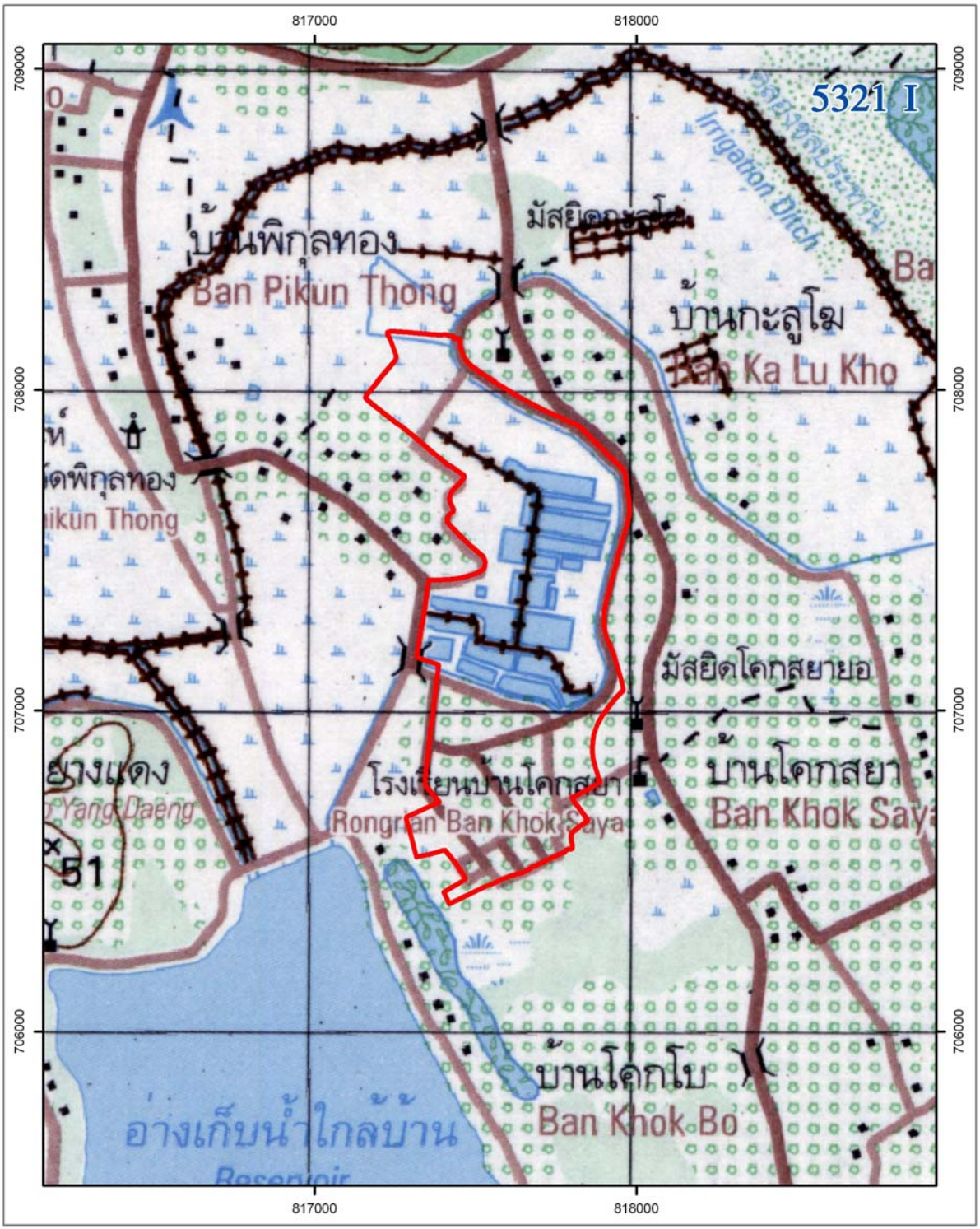

ที่มา : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

สถานะข้อมูล : ไฟล์ดิจิตอล (shp.)

กิจกรรมที่มีการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ

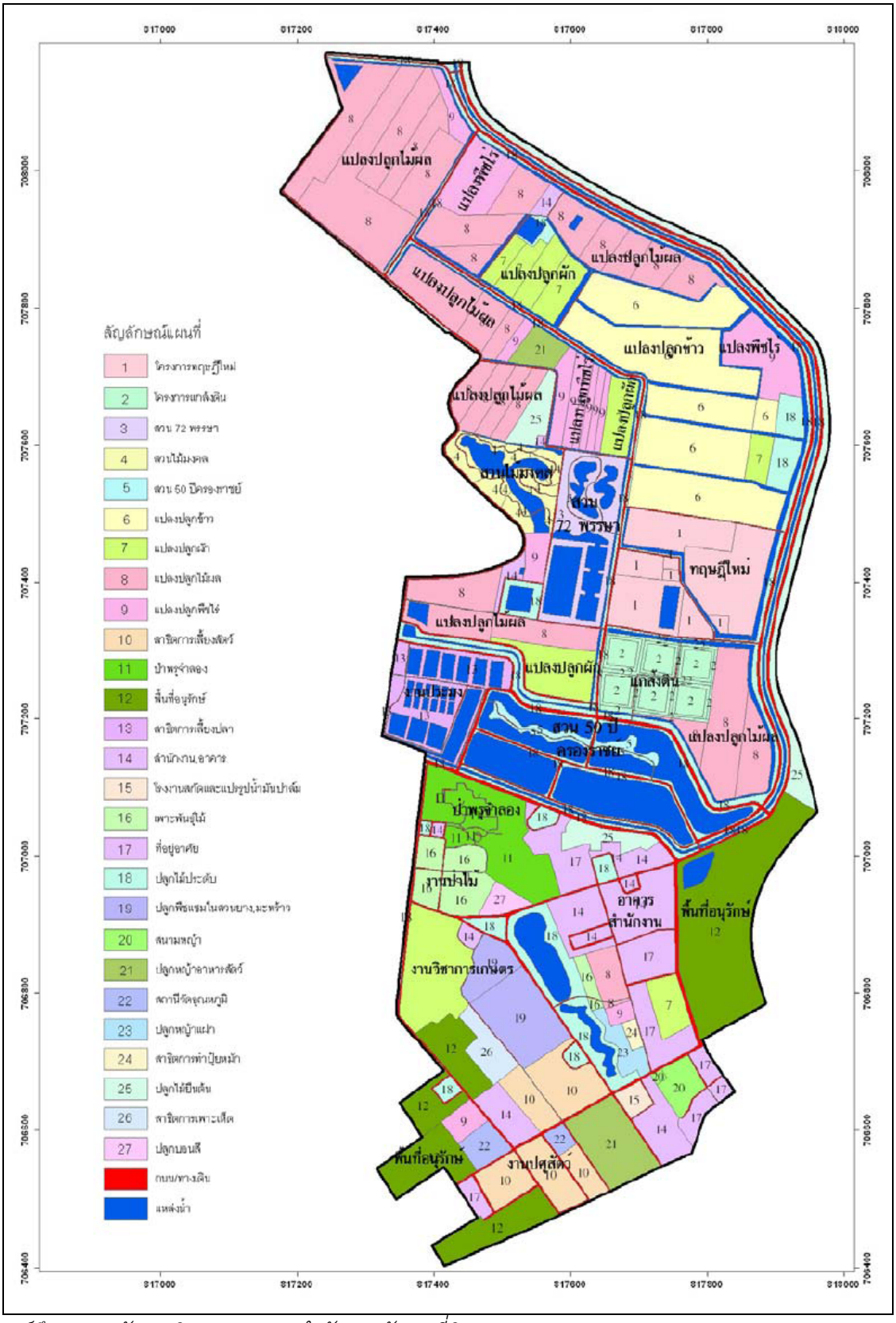

ที่มา : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

สถานะข้อมูล : ไฟล์ดิจิตอล (shp.)

กิจกรรมที่มีการดำเนินงานโดยกรมพัฒนาที่ดิน

หน่วยงานรับผิดชอบ : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

กิจกรรมดำเนินงาน :

1) จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ/การปรับปรุงพัฒนาพื้นที่
2) สาธิตการให้น้ำระบบท่อ
3) สาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด
4) สาธิตการพัฒนาที่ดินตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่
5) สาธิตการปรับปรุงดินตามโครงการแกล้งดิน
6) สาธิตการปรับปรุงดินเปรี้ยวดินเค็มภาคใต้
7) ส่งเสริมการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ
8) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยสด
9) ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวดินเค็มภาคใต้
10) ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยว
11) งานศึกษา ทดลอง วิจัย